

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 22. juli 2010.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 22. jula 2010.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU TUŽILAŠTVA DA SE
DOKUMENTACIJA SA SJEDNICA SKUPŠTINE REPUBLIKE SRPSKE
PRIHVATE BEZ POSREDSTVA SVJEDOKA**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po Zahtjevu tužilaštva da se dokumentacija sa sjednica Skupštine bosanskih Srba prihvati bez posredstva svjedoka, dostavljenom 12. jula 2010. godine (dalje u tekstu: Zahtjev), i ovim donosi odluku po njemu.

I. Proceduralni kontekst i argumentacija

1. Dana 8. jula 2010. godine Pretresno vijeće je na suđenju pomenulo da je tužilaštvo i Vijeću i optuženom dostavilo tabelu u kojoj su bili navedeni transkripti, stenografske bilješke i zapisnici sa Skupštine bosanskih Srba (dalje u tekstu: dokumentacija sa sjednica Skupštine), na koje se, kako je tužilaštvo navelo, svjedok vještak Robert Donia poziva u svojim izvještajima, s tim što mnogi od tih dokumenata još nisu uvršteni u spis.¹ Vijeće je navelo da, kako ono shvata, tužilaštvo traži da se u cilju efikasnosti dokumenti sa sjednica Skupštine odmah u cjelini uvrste u spis, da i optuženi želi da se oni prihvate, te da će vjerovatno tokom postupka u ovom predmetu pojedini dijelovi tih dokumenata biti predočeni raznim svjedocima.² Vijeće je nadalje konstatovalo da dokumente sa sjednica Skupštine koji će biti predloženi za usvajanje ne bi trebalo ograničiti samo na one koji su povezani sa svjedočenjem dr Donije, već da bi u interesu pravde bilo pozabaviti se svim dokumentima sa sjednica Skupštine za koje strane u postupku žele da budu uvršteni u spis.³ Zato je Vijeće zatražilo da tužilaštvo dostavi pismeni zahtjev, napomenuvši da će to u suštini biti zahtjev za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka i da bi tužilaštvo tako trebalo i da ga formuliše, to jest da u njemu navede sve dokumente sa sjednica Skupštine koji još nisu predloženi kao dokaz, a koje tužilaštvo želi da predloži radi uvrštavanja u spis. Potom će optuženi dobiti priliku da se izjasni da li se protivi prihvatanju nekog od tih dokumenata.⁴

2. Tužilaštvo je, prema uputstvima Vijeća, podnijelo zahtjev. Tužilaštvo je u njemu navelo da je Vijeće već uvrstilo u spis nekoliko dokumenata sa sjednica Skupštine, i to u

¹ Pretres, T. 4975 (8. jul 2010. godine).

² Pretres, T. 4975 (8. jul 2010. godine).

³ Pretres, T. 4975 (8. jul 2010. godine).

⁴ Pretres, T. 4975 (8. jul 2010. godine).

cjelini, pošto je zaključilo da su oni relevantni i da imaju dokaznu vrijednost.⁵ Tužilaštvo napominje i da je Vijeće uvrstilo u spis četiri izvoda iz dokumenata sa sjednica Skupštine i tvrdi da bi transkript suđenja bilo teško pratiti ako bi se ti izvodi izbacili iz spisa predmeta. Zato tužilaštvo preporučuje da se ti izvodi zadrže u spisu, a da se četiri dokumenta sa sjednica Skupštine iz kojih su ti izvodi uzeti prihvate u cjelini.⁶ U Dodatku A Zahtjevu navedeni su svi dokumenti sa sjednica Skupštine za koje tužilaštvo traži da budu uvršteni u spis, to jest i oni koje tužilaštvo predlaže putem Zahtjeva i oni koji su već prihvaćeni.

3. Dana 16. jula 2010. godine optuženi je dostavio Podnesak kojim se pridružuje Zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka: sjednice Skupštine (dalje u tekstu: Odgovor), koji se pridružio Zahtjevu i zatražio da se dokumenti navedeni u Dodatku A Zahtjevu uvrste u spis.

II. Mjerodavno pravo

4. U Odluci po Prvom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, koju je Pretresno vijeće donijelo 13. aprila 2010. godine (dalje u tekstu: Odluka po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka), Vijeće je pošlo od toga da je prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka uvriježena praksa u jurisprudenciji Međunarodnog suda.⁷ Prema toj praksi, dokaz može biti prihvaćen bez posredstva svjedoka ako su ispunjeni uslovi iz pravila 89(C); to jest, Vijeće može da prihvati sve relevantne dokaze za koje smatra da imaju dokaznu vrijednost. Po opštem pravilu, dokument predložen za uvrštavanje u spis mora da bude dovoljno pouzdan i relevantan za pitanja iz datog predmeta da bi imao dokaznu vrijednost.⁸ Kada su uslovi iz ovog pravila ispunjeni, Vijeće ima diskreciono pravo u pogledu prihvatanja dokaza,⁹ između ostalog na osnovu pravila 89(D).

⁵ Zahtjev, par. 4.

⁶ Zahtjev, par. 6.

⁷ Odluka po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, par. 5, citati izostavljeni.

⁸ *Tužilac protiv Dorđevića*, predmet br. IT-05-89/1-T, Odluka po Zahtjevu tužilaštva za ponovno otvaranje dokaznog postupka i prekoračenje propisanog broja reči i Drugi zahtev za uvrštavanje u spis dokaznih predmeta bez posredstva svedoka, 7. decembar 2009. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Dorđević*),

5. Daljnji uslov za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka je da "strana podnosilac mora da bude u stanju da pokaže, jasno i konkretno, gde i kako svaki dokument odgovara predmetu."¹⁰ To je takođe konkretno navedeno u Nalogu u vezi s procedurom za vođenje sudskog postupka, koji je Vijeće izdalo 8. oktobra 2009. godine (dalje u tekstu: Nalog), u kojem se u vezi s podnošenjem dokaza bez posredstva svjedoka kaže sljedeće:

Strana koja zatraži prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka u zahtjevu će: i) dati kratak opis dokumenta za koji traži da bude uvršten u spis; ii) jasno naznačiti relevantnost i dokaznu vrijednost svakog dokumenta; iii) objasniti kako se taj dokument uklapa u tezu te strane, i iv) navesti pokazatelje autentičnosti tog dokumenta.¹¹

U Nalogu se takođe jasno kaže: "Strane u postupku će podnošenje podnesaka bez posredstva svjedoka svesti na najmanju moguću mjeru."¹²

III. Diskusija

6. Pretresno vijeće podsjeća na to da je u Odluci po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka konstatovalo sljedeće:

[I]ako nije potrebno da se u svim okolnostima dokazi uvedu putem svjedoka, i moguće je da postoje situacije kada je primjereno da se prihvate bez posredstva svjedoka, Vijeće smatra da je najprimjerenija metoda prihvatanja dokumenta ili nekog dokaznog predmeta putem svjedoka koji može o tome da govori i da u vezi s tim odgovara na pitanja. Prihvatanje dokaza bez posredstva svjedoka generalno ne bi trebalo biti prvo za čim se poseže u prihvatanju dokaza. To je, naprotiv, dodatna metoda uvođenja dokaza, koju treba koristiti oprezno kako bi se strani koja to traži pomoglo da popuni određene praznine u svojoj tezi u kasnijoj fazi postupka.¹³

7. Vijeće ostaje pri tom mišljenju i njega se načelno drži i prilikom vođenja ovog predmeta. Međutim, time što je od tužilaštva zatražilo da dostavi pismeni podnesak u kojem će predložiti sve dokumente sa sjednica Skupštine koje želi da uvrsti u spis, Vijeće

par. 4; *Tužilac protiv Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-05-87-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokumentarnih dokaza, 10. oktobar 2006. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milutinović*), par. 10, gdje se citira *Tužilac protiv Galića*, predmet br. IT-98-29-AR.73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s pravilom 92bis(C), 7. juni 2002. godine, par. 35.

⁹ V. Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 11; *Tužilac protiv Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka o prihvatanju dokaznih predmeta, 13. juli 2006. godine, str. 5; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73.2, Odluka po interlokutornoj žalbi u vezi s uvrštavanjem u spis zapisa razgovora s optuženim koji je na usvajanje ponuđen izravno u sudnici, 19. august 2005. godine, par. 14.

¹⁰ Odluka u predmetu *Dorđević*, par. 4; *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81, Odluka po Prvom zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, poverljivo, 5. oktobar 2009. godine, par. 20; Odluka u predmetu *Milutinović*, par. 18.

¹¹ Nalog, Dodatak A, Dio VII, par. R.

¹² Nalog, Dodatak A, Dio VII, par. R.

¹³ Odluka po Prvom zahtjevu za prihvatanje dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka, par. 9.

je priznalo da je prihvatanje bez posredstva svjedoka najefikasniji način da razmotri da li ovakve dokumentarne dokaze, nastale u periodu koji je relevantan za predmet, treba prihvatiti. Tome u prilog ide činjenica da je optuženi u više navrata izrazio saglasnost s prijedlogom da se dokumenti sa sjednica Skupštine prihvate u cjelini, što se vidi iz Odgovora, kao i to što se očekuje da će razni odlomci tih dokumenata biti korišteni više puta tokom ovog suđenja, i to s različitim svjedocima. Osim toga, ukoliko se dokumenti sa sjednica Skupštine prihvate već sad, obje strane u postupku i Vijeće imaće znatno jasniju situaciju i moći će da uštede na vremenu. Stoga Vijeće smatra da bi prihvatanje dokumenata sa sjednica Skupštine predstavljalo adekvatnu primjenu metoda prihvatanja dokaznih predmeta bez posredstva svjedoka kao pomoćnog metoda za uvođenje dokaza, kojem treba pribjegavati u izuzetnim okolnostima.

8. Iako tužilaštvu naloženo da podnese Zahtjev i iako se optuženi pridružio Zahtjevu, Vijeće samo mora da procjeni da li se svi predloženi dokumenti sa sjednica Skupštine zaista mogu prihvatiti na osnovu pravila 89(C). Zato je Vijeće preispitalo dokumente koji su navedeni u Dodatku A Zahtjevu a koji dosad nisu bili prihvaćeni, kako bi se uvjerilo u njihovu relevantnost i dokaznu vrijednost. Vijeće u tom smislu napominje da su i tužilaštvo i optuženi tražili da se dokumenti sa sjednica Skupštine prihvate u cjelini, pa ih je Vijeće kao takve i preispitalo. Zato Vijeće neće precizirati koji su dijelovi svakog od tih dokumenata prihvatljivi ili neprihvatljivi. Ukoliko procjeni da su dijelovi nekog dokumenta prihvatljivi, taj će dokument biti prihvaćen u cjelini.

9. Pošto je preispitalo dokumente, Vijeće, kao prvo, primjećuje da ni dokument sa sjednice Skupštine koji je na osnovu pravila 65ter označen brojem 13826, ni prijevod na engleski dokumenata koji su na osnovu pravila 65ter označeni brojevima 06319, 18024, 18025 i 18200 nije unijet u elektronski sistem za vođenje suđenja (dalje u tekstu: *e-court*). Zato Vijeće nije moglo da preispita te dokumente i procjeni da li su prihvatljivi. Kad ih unese u *e-court*, tužilaštvo može ponovo podnijeti zahtjev za njihovo prihvatanje.

10. Vijeće se uvjerilo da su dokumenti sa sjednica Skupštine navedeni u Dodatku A Zahtjevu iz perioda od 24. oktobra 1991. do 21. februara 1996. godine (brojevi dokaznog predmeta od 00001 do 00099 na osnovu pravila 65ter), koji su unijeti u *e-court* i koji još

nisu prihvaćeni, relevantni i da imaju dokaznu vrijednost. Zato će ih Vijeće prihvatiti na osnovu pravila 89(C) Pravilnika.¹⁴ Vijeće napominje da većina tih dokumenata sa sjednica Skupštine spada u period na koji se odnosi Treća izmijenjena optužnica (dalje u tekstu: Optužnica) i da su u njima zabilježene rasprave koje su se vodile u Skupštini bosanskih Srba, kao i odgovori i reakcije poslanikā na ono što se u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: BiH) dešavalo u to vrijeme, na primjer, na osnivanje Republike Srpske (dalje u tekstu: RS), izbijanje sukoba, postupke bosanskih Muslimana i Hrvata, međunarodne pregovore i prijedloge i prisustvo međunarodnih snaga u BiH. Što se tiče dokumenata sa sjednica Skupštine koji ne spadaju u period na koji se odnosi Optužnica, Vijeće smatra da su transkripti i zapisnici sa sjednica Skupštine bosanskih Srba koje su održane 17. decembra 1995. i 21. februara 1996. godine (brojevi dokaznog predmeta od 00096 do 00099 na osnovu pravila 65ter) relevantni i da imaju dokaznu vrijednost, pošto su u njima zabilježene rasprave o nedavno potpisanom Daytonskom sporazumu, kao i o njegovom provođenju i mogućim posljedicama po RS, zatim o Međunarodnom sudu i stavu koji je rukovodstvo RS, uključujući i optuženog, zauzelo o saradnji s Međunarodnim sudom, a navode se i opaske poslanikā Skupštine i rukovodstva o sukobu i onom što se tokom njega događalo.

11. Međutim, Vijeće nije uvjereno da se dokumenti sa sjednica Skupštine održanih u periodu od 2. aprila 1996. do 12. septembra 1996. godine (brojevi dokaznog predmeta od 00100 do 00109 na osnovu pravila 65ter) mogu prihvatiti. Te su sjednice Skupštine održane znatno nakon okončanja perioda na koji se odnosi Optužnica, i mada se neke rasprave tiču pitanja provođenja Daytonskog sporazuma, te drugih pitanja i okolnosti proisteklih iz sukoba, u njima se prije svega raspravlja o tekućim pitanjima vezanim za upravljanje RS-om. Zato Vijeću nije jasno kako bi ti dokumenti bili relevantni bilo za zločine navedene u Optužnici, bilo za navodnu odgovornost optuženog za njih, niti kakvu bi dokaznu vrijednost oni mogli imati. Zato ih Pretresno vijeće neće prihvatiti, ali se time neće uskratiti pravo tužilaštvu ili optuženom da za svaki takav dokument navedu u čemu

¹⁴ U tom smislu, Vijeće napominje da su dokumenti sa sjednica Skupštine koji su na osnovu pravila 65ter označeni brojevima dokaznog predmeta 05587 i 04214 prihvaćeni po podnošenju Zahtjeva, kao dokazni predmeti odbrane D422, odnosno D456.

se sastoje njegova relevantnost i dokazna vrijednost, te da objasne zašto je on bitan za njihovu argumentaciju.

IV. Dispozitiv

12. Shodno tome, Pretresno vijeće na osnovu pravila 54 i 89 Pravilnika ovim **DJELIMIČNO ODOBRAVA** Zahtjev, i:

- a) **NALAŽE** da se dokumenti sa sjednica Skupštine kojima su dodijeljeni sljedeći brojevi na osnovu pravila 65ter, kako je to navedeno u Dodatku A Zahtjevu, uvrste u spis: 00001, 00003, 00004, 00008, 00010, 00011, 00012, 00013, 00014, 00015, 00016, 00019, 00022, 00024, 00027, 00029, 00030, 00031, 00032, 00033, 00034, 00036, 00037, 00040, 00042, 00043, 00044, 00045, 00046, 00047, 00048, 00049, 00050, 00051, 00052, 00053, 00054, 00055, 00056, 00057, 00058, 00059, 00060, 00061, 00062, 00063, 00064, 00065, 00066, 00067, 00068, 00069, 00070, 00071, 00072, 00073, 00074, 00075, 00076, 00077, 00078, 00079, 00080, 00081, 00082, 00083, 00084, 00086, 00087, 00088, 00089, 00090, 00092, 00093, 00094, 00095, 00096, 00097, 00098, 00099, 04252, 006320, 06321 i 06322;
- b) **TRAŽI** od Sekretarijata da dodijeli brojeve dokaznog predmeta dokumentima sa sjednica Skupštine koji su ovom Odlukom uvršteni u spis; i

ODBIJA Zahtjev u svim ostalim aspektima.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/

sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 22. jula 2010. godine
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]